

HÅLLBARHET EN HÖRNSTEN I KONCERNEN

Med 2016 gick vi in i det första året på vägen mot de globala hållbarhetsmål som världens stats- och regeringschefer har antagit genom Agenda 2030.

Av Agenda 2030:s 17 globala mål, pekar Lammhults Design Group i sin strategi ut de tre där vi främst kan göra skillnad.

- Mål 8 Arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion.
- Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.

I arbetet mot målen har vi prioriterat och arbetat med fyra konkreta områden:

- Design för minskad klimatpåverkan under livscykeln.
- Design för god resurshushållning när produkten är förbrukad, exempelvis genom separerbarhet, reparerbarhet och återbruk för att stödja en cirkulär ekonomi.
- Fortsatt relevanta produktcertifieringar som Möbel-fakta och Svanen.
- Transport- och elavtal samt energieffektiviseringar som reducerar miljöpåverkan

Klimatfrågan är en av de avgörande frågorna globalt och Sverige är nu på väg att anta en klimatlag. I liggande förslag ska Sverige bli CO₂-neutralt till år 2045. Perspektivet är alltså drygt 25 år fram i tiden. En av våra produkter,

Campus från Lammhults Möbel firar just 25 år och är still going strong. Att ha ett långsiktigt perspektiv i designarbetet och utveckla produkter med lång livslängd är exempel på hur koncernens bolag arbetar proaktivt med hållbarhetsfrågor. Modern och tidlös design är en lika värdefull tillgång i hållbarhetsarbetet som i försäljningen.

Med årets genomförda strukturåtgärder har Ire flyttat sin produktion från Tibro till Lammhult. Därmed reducerar koncernen både kostnader och miljöbelastning när mer kan produceras i färre anläggningar.

Årets förvärv S-line, Ragnars och Morgana är alla bolag där entreprenörskap, kundinsikt, innovation och hållbarhet utgör hörnstenar. Egenskaper helt i linje med Lammhults Design Groups affärs- och verksamhetsutveckling, inte minst inom hållbarhetsområdet. Det är också dessa egenskaper som lägger grunden för våra bolags designprocesser vilket syns i de lanseringar som gjorts under året.

I vår hållbarhetsredovisning redovisar vi våra mål, utmaningar och uppnådda resultat.

QUICKLY BORD & CAMPUS STOL
Design Johannes Foersom & Peter Hiort-Lorenzen

HÅLLBARHETSREDOVISNING FÖR ÅR 2016

Hållbarhetsarbetet är väl integrerat i bolagens affärsprocesser. Policies och uppförandekoder är godkända av styrelsen och de ger klara riktlinjer och ställer krav. Utgångspunkterna för styrdokumenterna är riktlinjerna i FN Global Compacts 10 principer om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption samt internationella konventioner.

LAMMHULTS DESIGN GROUPS ÖVERGRIPANDE HÅLLBARHETSMÅL

Lammhults Design Group arbetar efter fyra övergripande hållbarhetsmål för att nå en långsiktig affärs- och samhällsutveckling samt ständig förbättring.

1. **Se till att Lammhults Design Groups kärnvärden, sociala och miljömässiga principer erkänns och integreras i varje företags verksamhet**

Under året har samtliga bolag arbetat med sina strategiska mål, viktigaste initiativ och handlingsplaner för långsiktig hållbar lönsam tillväxt. Strategiplanerna har lagts fast av styrelsen. Hållbarhet i dess alla aspekter är ett av fundamenten. Andra fundament är entreprenörskap, kundinsikt och innovation.

2. **Se till att vi arbetar med socialt och miljömässigt ansvarsfulla leverantörer**

Extern revision av rutiner och arbetssätt för val och uppföljning av leverantörer har genomförts under året enligt gällande krav för att upprätthålla Möbelfaktagodkännande i några av bolagen. De skärpta kraven i Möbelfakta på ett än mer systematiskt arbetssätt stärker arbetet kring socialt ansvarstagande. Sammantaget är det enbart 2% av de samlade inköpen som kommer från riskländer.

3. **Öka andelen hållbar träråvara i våra produkter och stödja hållbart skogsbruk**

Att säkerställa köp av träråvara från hållbart skogsbruk (FSC-, PEFC-certifierat eller motsvarande) är en förutsättning för Möbelfakta och Svanen. Under året har ytterligare 18 st produkter blivit märkta och totalt finns nu 72 produkter/serier Möbelfaktamärkta.

4. Minska miljöpåverkan av våra produkter och tjänster

Design för ökad produktlivslängd och att reducera energianvändning, öka andelen förnyelsebara råvaror, öka andelen av återvunna material samt att utforma produkter för ökad återvinning och utbytbarhet är centrala delar i bolagens utvecklingsarbete. Stolen Campus som nu firar 25 år är ett gott exempel på hållbarhet. Fora Form redovisar från 2016 klimatavtrycket för alla volymprodukter. Under de tre senaste åren har CO₂-emissionerna från uppvärmning och elanvändning reducerats med 35%. Reduktion av kemikalieanvändning genom att fler produkter infriar Möbelfakta och Svanens kriterier fortsätter.

INTRESSENTDIALOG OCH VÄSENTLIGHETSANALYS

De viktigaste intressentgrupperna finns i och runt våra värdekedjor. Det är aktieägare, kunder, medarbetare, leverantörer och partners samt samhället i form av myndigheter, utbildningsväsen, media och de lokala samhällen där vi bedriver verksamhet.

De nya Globala Hållbarhetsmålen och Agenda 2030 utgör en global, nationell och lokal drivkraft för hållbar utveckling. Koncernen har som del i väsentlighetsanalysen identifierat att tre av de sjutton "Agenda 2030-målen" är av störst betydelse för gruppen och där vi kan påverka mest. Dessa tre är:

- Mål 8 (Arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt),
- Mål 12 (Hållbar konsumtion och produktion) samt
- Mål 15 (Ekosystem och biologisk mångfald).

För miljöaspekterna har även de nationella miljömålen som är antagna av Sverige Riksdag betraktats som intressent i samband med väsentlighetsanalysen. Resultatet av vår väsentlighetsanalys pekar ut fyra konkreta miljöområden som fokuseras den kommande strategiperioden.

Konkreta områden för våra prioriteringar är:

- Design för minskad klimatpåverkan under livscykeln
- Design för god resurshushållning när produkten är förbrukad, exempelvis genom separerbarhet, reparerbarhet och återbruk för att stödja en cirkulär ekonomi.
- Fortsatt relevanta produktcertifieringar som Möbelfakta samt Svanen
- Transport- och elavtal samt energieffektiviseringar som reducerar miljöpåverkan

VÅRT SOCIALA ANSVARSTAGANDE

Medarbetare

Under året har såväl kund- som medarbetarundersökningar genomförts i flera av bolagen. De kvarvarande genomförs under 2017. Dessa undersökningar ger bra underlag och insikter till förbättringsåtgärder som följs upp på bolags- och koncernnivå. Lammhults Design Group värdesätter etik, mångfald och jämlikhet. Vi vill att vår personalsammansättning ska spegla vår omvärld och våra kunder. Antalet anställda under 2016 uppgick till 391 personer fördelade på 60 procent män och 40 procent kvinnor för hela koncernen. Personalomsättningen på egen begäran har minskat och motsvarar en omsättning på 7 procent.

Den totala sjukfrånvaron uppgick till 4,8 procent. Redovisning, med könsfördelning, åldersfördelning, total personalomsättning och frånvaro redovisas i tabellerna på sid 7.

Leverantörer

Koncernen har operativa enheter i Sverige, Norge, Danmark och Tyskland. Till stor del används lokala leverantörer inom respektive land. Leverantörerna levererar material, komponenter, halvfabrikat eller färdiga artiklar. För koncernen som helhet står lokala leverantörer för 59 procent av inköpsvärdet under 2016. Av koncernens externa inköp av material och komponenter svarade leverantörer i Norden för 54 procent, övriga Västeuropa för 27 procent, Östeuropa för 17 procent, medan inköpen i Asien (Kina) svarade för 2 procent. Totalt står 121 st leverantörer för 80% av direkt material. Under året genomfördes fabriksinspektioner hos fem leverantörer i Kina. Fyra av dessa godkändes medan en av dem fick anmärkningar pga bristande rutiner. Kompetens, kvalitet, leveranstid och kostnad samt etiska, sociala och miljömässiga aspekter är de främsta kriterierna för valet av leverantör. Möbelfaktas krav för socialt ansvarstagande i leverantörsledet har skärpts och ett än mer systematiskt arbete med kartläggning, riskanalys och uppföljning är etablerat. Dessa rutiner har under året granskats genom extern revision i bolagen Lammhults Möbel och Abstracta.

Anti-korruption och mänskliga rättigheter

Riskanalys för brott mot bolagets uppförandekod som avser mutor och brott mot lagar och förordningar har tidigare genomförts för bolagen i gruppen. Riskanalysen omfattar också risk för otillbörliga gåvor eller andra

tilltag som sker för personlig vinning eller till förmån för någon annan part och inte för bolagets bästa. Riskanalys avseende brott mot mänskliga rättigheter, föreningsfrihet, barnarbete och tvångsarbete ingår i den systematiska riskanalysen. För gruppens bolag med egen produktion i Norden och med 98% av leverantörsbasen inom Europa, där rättigheter och föreningsfrihet är skyddad genom lag bedöms inte någon större risk föreligga. För några av bolagen finns leverantörer i Kina. Här bedöms risk föreligga varför också uppföljningar har genomförts på plats under 2016.

Vårt samhällsengagemang

Flera av koncernens bolag har etablerade samarbeten med skolor och lärosäten för studiebesök, praktikplatser och examensarbeten. Dessa samarbeten är av stort värde och berör vår affärsverksamhet och framtida utveckling. Det finns flera goda exempel på dessa nätverks betydelse för såväl rekrytering som utveckling av produkter och tjänster.

VÅRT MILJÖANSVAR

Produktionsenheterna i Sverige och Norge värms med biobaserad fjärrvärme och elanvändningen i Sverige, Danmark och Tyskland är huvudsakligen baserad på elkraft från förnyelsebara källor (vattenkraft och vindkraft). Koncernens totala energiförbrukning (el och värme) ökade med 4% jämfört med föregående år. Energin för värme är inte normalårskorrigerad. Elanvändningen är

inte normerad för volymökningar. Koncernens organiska tillväxt var 5% vilket bidrog till ökad energiåtgång. Sammantaget står förnyelsebara källor för 83% procent av koncernens totala energibehov avseende all el och värme. Koncernens bolag har ökat CO₂-emissionen från uppvärmning och el med 10% jämfört med föregående år pga kall vinter och ökad försäljning. Sett över en längre tidsperiod har dock CO₂-emissionerna reducerats med 35% de senaste tre åren för jämförbara enheter.

Förpackningsmaterial utgörs främst av förnyelsebara råvaror som wellpapp och trä. Även plast används. Andelen förnyelsebart förpackningsmaterial uppgick 2016 till 95%.

Materialåtervinning är den dominerande metoden för avfallshantering, vilket är viktigt för ett hållbart samhälle. Av totalt avfall uppgick materialåtervinningen till 71% under året.

För att kunna Möbelfakta-märka eller Svanen-märka en möbel krävs att trä- och träbaserat material är spårbart och kommer från lagligt skogsbruk (FSC eller PEFC-certifierat eller motsvarande). Flertalet volymprodukter är Svanen och Möbelfaktagodkända. Antalet Möbelfaktagodkända produkter har ökat under året med ytterligare 18 produkter och uppgår nu totalt till 72 produkter/serier. Arbetet fortsätter för att erhålla ytterligare miljömärkningar som Svanen och Möbelfakta under 2017. Det gäller både nya produkter som befintligt sortiment. Fora Form redovisar fullständiga miljödeklarationer baserat på livscykelanalyser för samtliga volymprodukter, som blivit klara under året (totalt finns nu 19 st redovisningar enligt ISO14025) som är tillgängliga via epd-norge.no. Därmed finns en redovisning av respektive produkts klimatavtryck under sin livslängd.

MATERIALANVÄNDNING OCH ENERGIFÖRBRUKNING

Uppgifterna för CO₂-redovisning baseras på uppgifter från leverantörerna av el och fjärrvärme samt utsläpp från uppvärmning med naturgas och olja. Uppgifter för CO₂-emission från transporter redovisas inte då endast ett begränsat antal leverantörer i nuläget kan lämna en emissionsredovisning. Vad gäller transporterna följer vi våra speditörers utveckling avseende övergång till mer miljövänliga motorer (EURO-klasser).

ANDEL INKÖP FRÅN LOKALA LEVERANTÖRER

Abstracta AB (Sverige)	64%
Fora Form AS (Norge)	45%
Ire Möbel AB (Sverige)	91%
Lammhults Möbel AB (Sverige)	74%
Lammhults Biblioteksdesign AB (Sverige)	46%
Lammhults Biblioteksdesign A/S (Danmark)	37%
Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG (Tyskland)	78%
TOTALT	59%

MATERIALANVÄNDNING & ENERGIFÖRBRUKNING

FABRIKSANLÄGGNINGAR	ABSTRACTA AB SVERIGE	FORA FORMAS NORGE	IRE MÖBEL AB SVERIGE	LAMMHULTS MÖBEL AB SVERIGE	LAMMHULTS BIBLIOTEKSDSIGN AB SVERIGE	LAMMHULTS BIBLIOTEKSDIGNA/S DANMARK	SCHULZ SPEYER BIBLIOTEKSTECHNIK AG TYSKLAND	SUMMA 2016	SUMMA 2015	INDEX
FÖRPACKNINGSMATERIAL										
Well (kg)	76 187	42 685	6 955	105 988	6 498	3 029	6 793	248 135	297 550	83%
Plast (kg)	2 170	950	1 005	4 948	1 484	1 569	2 305	14 431	13 594	106%
Trä (kg)	11 550	0	0	0	1 125	17 021	5 151	34 487	42 108	83%
ENERGI										
Olja (kWh)	0	0	0	0	0	0	148 372	148 372	154 056	96%
Naturgas (kWh)	271 564	0	0	0	0	821 898	0	10 934 62	10 399 68	105%
El (kWh)	824 986	441 070	128 955	1 018 844	166 384	150 939	40 196	2 771 374	2 702 316	103%
Fjärrvärme (kWh)	1 344 380	569 740	355 000	1 471 000	210 844	0	0	3 950 964	3 741 320	106%
CO ₂ -emission från upp- värmning och el (kg)	134 131	31 652	146	39 717	6 726	170 280	48 448	431 100	390 288	110%
AVFALL										
Farligt avfall (kg)	535	185	315	14 388	0	0	0	15 423	22 758	68%
Deponi (kg)	3 454	0	0	220	0	0	0	3 674	8 872	41%
Återvinning (avfall för sortering) (kg)	0	0	11 840	4 260	0	0	0	16 100	0	na
Materialåtervinning av stål (kg)	9 519	3 420	8 000	78 790	0	65 469	0	165 198	137 400	120%
av aluminium (kg)	7 215	0	0	4 959	0	3 210	0	15 384	5 830	264%
Materialåtervinning av trä (kg)	75 050	16 460	2 420	42 800	4 000	300	8 820	149 850	152 200	98%
Materialåtervinning av plast (kg)	7 710	0	0	4 160	0	3 300	0	15 170	7 931	191%
Materialåtervinning av well (kg)	18 410	0	1 960	31 069	2 250	2 840	0	56 529	51 940	109%
Materialåtervinning av papper (kg)	940	14 310	0	540	370	0	7 490	23 650	29 349	81%
Brännbart avfall (Energiåtervinning) (kg)	49 695	11 650	12 360	43 610	5 540	6 220	6 860	135 935	188 940	72%
NYCKELTAL										
Andel avfall för material- återvinning	69%	74%	34%	72%	54%	92%	70%	71%	64%	112%
Andel förnyelsebara material av förpacknings- material	98%	98%	87%	96%	84%	93%	84%	95%	96%	99%

OM REDOVISNINGEN

Hållbarhetsredovisningen är inspirerad av Global Reporting Initiatives riktlinjer GRI Standards. Ekonomiska och sociala indikatorer omfattar hela koncernen. För miljöaspekter ingår samtliga produktions- och distributionsenheter exklusive de bolag som förvärvats under året. Säljbolagen har marginell inverkan på miljöindikatorerna. Förvärvade bolag avses att integreras i redovisningen året efter förvärvet.

Den kompletta hållbarhetsredovisningen och en GRI-korsreferenstabell finns att ladda ned via hemsidan, www.lammhultsdesigngroup.com

FÖRDELNING AV EKONOMISKT VÄRDE PER INTRESSENT

Hållbarhet och hållbar utveckling för oss är att skapa ekonomiska värden i form av lönsam tillväxt där socialt och miljömässigt ansvarstagande är integrerat i vår verksamhet. Vi eftersträvar att skapa ekonomiska värden för ägare, anställda och andra intressenter. Vi ska bidra till en positiv samhällsutveckling och investera med ett klokt och långsiktigt perspektiv.

SKAPAT OCH FÖRDELAT EKONOMISKT VÄRDE

Direkt tillskapat ekonomiskt värde	2016	2015
Intäkter	826,4	733,1
Totalt direkt tillskapat ekonomiskt värde	826,4	733,1

Fördelat ekonomiskt värde

Rörelsekostnader, varav merparten till våra leverantörer	549,3	492,6
Löner och ersättningar till anställda	187,7	174,8
Betalningar till finansierare, netto	2,8	0,1
Sociala avgifter till den offentliga sektorn	41,5	31,9
Betalningar till den offentliga sektorn i form av skatter	6,9	6,9
Totalt fördelat ekonomiskt värde	788,2	706,3

Netto ekonomiskt värde 38,2 26,8

Utdelning till ägarna	16,9	14,8
Behålls i verksamheterna	21,3	12,0

PERSONALOMSÄTTNING I ANTAL PER ÅLDERSGRUPP

	ÅLDERSINTERVALL					TOTALT
	< 30 ÅR	31-40 ÅR	41-50 ÅR	51-60 ÅR	> 61 ÅR	
2016 Börjat	19	9	17	6	2	53
2016 Slutat	10	5	14	8	8	45
2015 Börjat	12	9	7	2	0	30
2015 Slutat	10	4	15	7	10	46

NÄRVARO OCH SJUKFRÅNVARO I SVERIGE, NORGE, DANMARK OCH TYSKLAND

	2016	2015
Arbetad tid	95,2 %	95,5 %
Sjukfrånvaro < 14 dagar	2,3 %	1,9 %
Sjukfrånvaro > 14 dagar	2,5 %	2,5 %

ÅLDERSFÖRDELNING AV ANSTÄLLDA I KONCERNEN

	ÅLDERSINTERVALL					TOTALT
	< 30 ÅR	31-40 ÅR	41-50 ÅR	51-60 ÅR	> 61 ÅR	
2016 Antal	64	79	104	93	51	391
2015 Antal	53	69	105	86	40	352

ANTAL ANSTÄLLDA PER REGION

2016	MÄN	KVINNOR	TOTALT	2015	MÄN	KVINNOR	TOTALT
Sverige	151	77	228	Sverige	116	77	193
Norge	38	32	70	Norge	36	24	60
Danmark	13	25	38	Danmark	16	27	43
Tyskland	23	14	37	Tyskland	21	12	33
Övriga länder	10	8	18	Övriga länder	13	10	23
TOTALT	235	156	391	TOTALT	202	150	352

PERSONALOMSÄTTNING I ANTAL PER KÖN OCH REGION

2016	MÄN	KVINNOR	TOTALT	OMS-%	2015	MÄN	KVINNOR	TOTALT	OMS-%
Sverige	18	9	27	12 %	Sverige	14	5	19	10 %
Norge	0	8	8	11 %	Norge	5	8	13	22 %
Danmark	6	4	10	26 %	Danmark	6	4	10	23 %
Tyskland	5	3	8	22 %	Tyskland	1	2	3	9 %
Övriga länder	0	1	1	6 %	Övriga länder	0	1	1	4 %
	29 (54 %)	25 (46 %)	54	14 %		26 (57 %)	20 (43 %)	46	13 %